

# Tabla de materii

|                                                                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Notă asupra ediției</i> (Pr. Ioan Chirilă) .....                                                                          | 5  |
| <i>Repere biobibliografice</i> (Virgil Bulat) .....                                                                          | 7  |
| <i>Dia/crisis – regândirea credinței sau între formal,<br/>instituțional și viiitatea credinței</i> (Pr. Ioan Chirilă) ..... | 17 |

## ESEU DESPRE O CONCEPȚIE CATOLICĂ ASUPRA IUDAISMULUI

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Introducere</i> .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 35 |
| <i>Autonomia religiei.</i> – Religia nu este totuna cu : morala ;<br>știința moravurilor ; ea este legată de ideea păcatului<br>și a iertării ; nu este totuna cu filosofia ; cu o anumită<br>filosofie ; cu erudiția filologică. Ea este : credința ;<br>o dogmă ; un cult și o serie de forme ; precum și<br>cadre umane ; o universalitate ; nu are nimic de-a<br>face cu preocupările economice și sociale ; cu anarhia<br>individuală ..... | 35 |
| <i>Autonomia iudaismului.</i> – Iudaism nu înseamnă : politică<br>socialistă ; un sistem filosofic ; o rasă ; o categorie<br>socială ; ateism ; francmasonerie ; modernism ; câteva<br>vagi superstiții politice și sociale .....                                                                                                                                                                                                                | 47 |
| <i>Iudaismul este o religie.</i> – Analogie între catolicism și<br>iudaism ; universalitate, posibilități sociale. Numai<br>religia îi unește pe evreii din întreaga lume ; lipsa altei<br>instituții comune .....                                                                                                                                                                                                                               | 55 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Proposition (De la nécessité d'une organisation religieuse juive) .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 62 |
| <i>La foi.</i> – Prééminence de la foi dans tout système religieux ; l'unité qui en résulte ; pour une force centrale .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 62 |
| <i>Le culte.</i> – Nécessité des formes. La solennité à l'intérieur du temple ; l'aspect extérieur des rabbins ; critique de leur habit civil. Différence de cette <i>proposition</i> d'avec : les chassidistes, les libéraux et les réformés .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 64 |
| <i>Les laïcs et le culte.</i> – De la nécessité urgente d'une activité missionnaire du clergé juif à l'intérieur de ses communautés. Sa mission ne saurait être réduite à une certaine philanthropie. Du rôle du rabbin comme directeur de conscience ; de la jeunesse. Son droit de surveillance. Son prestige. Les circonstances auxquelles sont dûes son abaissement ; ses fautes. Les remèdes : le salaire honorable. Les devoirs religieux du laïc et du rabbin ne sont pas égaux : devoirs professionnels du premier, indépendance du second. Déduction : devoirs stricts du clerc. Réglementation du recrutement de notre corps clérical. Ce qu'est le rabbin moderniste ..... | 70 |
| <i>Les laïcs.</i> – L'abandon de la religion veut dire pour le Juif l'écroulement de toute notion morale et sociale. La famille comme force sociale essentielle du judaïsme. Son aspect moral et sain. Moyens de participation des laïcs à l'organisation administrative religieuse .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 84 |
| <i>Conclusions</i> .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 88 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Propunere (Despre necesitatea unei organizații religioase evreiești) .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 63 |
| <i>Credința.</i> – Preeminența credinței în orice sistem religios ; unitatea ce rezultă de aici ; pentru o forță centrală .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 63 |
| <i>Cultul.</i> – Necesitatea formelor. Solemnitatea în interiorul templului ; aspectul exterior al rabinilor ; criticarea ținutei lor civile. Delimitarea acestei <i>propuneri</i> de : adepții hasidismului, liberali și reformați .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 65 |
| <i>Laicii și cultul.</i> – Despre necesitatea urgentă a unei activități misionare a clerului evreu în interiorul comunităților sale. Misiunea acestuia nu poate fi redusă la o anumită filantropie. Despre rolul rabinului ca îndrumător spiritual ; despre tineret. Dreptul de supraveghere al rabinului. Prestigiul său. Circumstanțele cărora li se datorează scăderea acestuia ; greșelile rabinului. Remediile : salariul onorabil. Îndatoririle religioase ale laicului și ale rabinului nu sunt identice : îndatoririle profesionale ale celui dintâi, independența celui de-al doilea. Concluzie : îndatoririle stricte ale clericului. Reglementarea recrutării corpului nostru clerical. Ce este rabinul modernist ..... | 71 |
| <i>Laicii.</i> – Abandonarea religiei înseamnă pentru evreu prăbușirea oricărei noțiuni morale și sociale. Familia ca forță socială esențială a iudaismului. Aspectul ei moral și sănătos. Mijloace de participare a laicilor la organizarea administrativă religioasă .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 85 |
| <i>Concluzii</i> .....                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 89 |

# ILLUSIONS ET RÉALITÉS JUIVES

## Considérations réalistes sur quelques problèmes juifs

|                                          |     |
|------------------------------------------|-----|
| Introduction .....                       | 102 |
| 1. Qu'est-ce qu'un Juif ? .....          | 102 |
| 2. Qu'il n'y a pas de Problème Juif..... | 110 |

### Première partie

|                                                         |     |
|---------------------------------------------------------|-----|
| Légendes et réalités .....                              | 114 |
| 1. Légende des Juifs solidaires .....                   | 114 |
| 2. Légende du Juif hyper-intelligent et mal élevé ..... | 120 |
| 3. Légende du Juif riche .....                          | 124 |
| 4. Légende du Juif tragique et secret .....             | 128 |
| 5. Légende du Juif, être exceptionnel .....             | 134 |
| 6. Légende du Caractère juif .....                      | 136 |
| 7. La réalité : l'antisémitisme .....                   | 142 |

### Deuxième partie

|                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------|-----|
| Les illusions .....                                          | 170 |
| 1. Illusions assimilistes et réalité de l'assimilation ..... | 170 |
| 2. Les illusions démocratiques .....                         | 178 |
| 3. Le positivisme .....                                      | 182 |
| 4. Les illusions humanitaires .....                          | 188 |
| 5. Illusions et réalités sionistes .....                     | 192 |
| 6. Les illusions socialistes ou communistes .....            | 250 |

### Troisième partie

|                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------|-----|
| Les maladies du judaïsme .....                                        | 262 |
| 1. Les crises larmoyantes .....                                       | 262 |
| 2. Le romantisme de la persécution et la nostalgie<br>du ghetto ..... | 264 |

# ILUZII ȘI REALITĂȚI EVREIEȘTI

## Considerații realiste asupra câtorva probleme evreiești

|                                                        |     |
|--------------------------------------------------------|-----|
| Introducere .....                                      | 103 |
| 1. Ce este un evreu ? .....                            | 103 |
| 2. Despre faptul că Problema evreiască nu există ..... | 111 |

### Partea întâi

|                                                            |     |
|------------------------------------------------------------|-----|
| Legende și realități .....                                 | 115 |
| 1. Legenda evreilor solidari .....                         | 115 |
| 2. Legenda evreului hiperinteligent și prost-crescut ..... | 121 |
| 3. Legenda evreului bogat .....                            | 125 |
| 4. Legenda evreului tragic și ascuns .....                 | 129 |
| 5. Legenda evreului – ființă excepțională .....            | 135 |
| 6. Legenda Caracterului evreiesc .....                     | 137 |
| 7. Realitatea : antisemitismul .....                       | 143 |

### Partea a doua

|                                                     |     |
|-----------------------------------------------------|-----|
| Iluziile .....                                      | 171 |
| 1. Iluzii asimiliste și realitatea asimilării ..... | 171 |
| 2. Iluziile democratice .....                       | 179 |
| 3. Pozitivismul .....                               | 183 |
| 4. Iluziile umanitare .....                         | 189 |
| 5. Iluzii și realități sioniste .....               | 193 |
| 6. Iluziile socialiste sau comuniste .....          | 251 |

### Partea a treia

|                                                            |     |
|------------------------------------------------------------|-----|
| Bolile iudaismului .....                                   | 263 |
| 1. Crizele lăcrămoase .....                                | 263 |
| 2. Romantismul persecuției și nostalgia<br>ghetoului ..... | 265 |

|                                                 |     |
|-------------------------------------------------|-----|
| 3. Les obsessions .....                         | 284 |
| 4. La neurasthénie .....                        | 286 |
| 5. Les crises d'hilarité .....                  | 288 |
| 6. L'atonie .....                               | 290 |
| 7. La bochophilie .....                         | 292 |
| 8. Sympathies et antipathies irraisonnées ..... | 308 |

#### Quatrième partie

|                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------|-----|
| Vers un nouveau libéralisme ou vers un nouveau<br>moyen âge ? ..... | 314 |
|---------------------------------------------------------------------|-----|

Qu'est-ce qu'un Juif ? C'est en tout cas un produit de l'époque moderne, de la période qui, commençant au XV<sup>e</sup> siècle avec la Renaissance, atteint son apogée au XIX<sup>e</sup>. En 70 après J.-C., le nombre des Juifs était de 4 millions et demi. Il atteignit son point le plus bas à la fin du moyen âge : 1 million et demi. Pour passer à 2 millions et demi au XVIII<sup>e</sup> siècle et à 10 millions et demi en 1900<sup>1</sup>. Par suite des mesures médiévales que le XX<sup>e</sup> siècle s'empresse de prendre, les chiffres indiquent une nouvelle et progressive diminution<sup>2</sup>. L'interprétation de cette statistique si claire ne peut être qu'une seule : le prolongement du moyen âge aurait fatalement englouti dans le même gouffre que les éléments de la civilisation européenne les derniers restes de la population juive. Les Juifs n'ont pas vécu le moyen âge ; ils l'ont subi. Ils ne sont pas au-dessus des temps ; ils vivent dans des mondes définis et disparaissent avec eux. Ce fut le cas d'importantes branches du Judaïsme dans la Perse, la Chine et tout le nord de l'Afrique. Les 16 millions de Juifs d'aujourd'hui ne sont pas le résultat de la persistance métaphysique d'un peuple antique, mais la conséquence directe des conditions de vie de la société libérale des XVIII<sup>e</sup> et XIX<sup>e</sup> siècles.

S'il est inutile de se demander qu'est-ce qu'un Juif, on pourrait, et non seulement à titre documentaire, établir qui est Juif et qui ne l'est pas. La qualité de Juif est attribuée ou contestée au hasard des critères les plus fantaisistes. Une

- 
1. V. Arthur Rappin, *Les Juifs dans le monde moderne*, Paris, Payot, 1934, pp. 28 et 77.
  2. Qui produit une joie injustifiée aux antisémites. Ils oublient que le cas des Juifs n'est qu'un des aspects du décroissement général de la population européenne.

să fii evreu. 4. Cât despre asta, e filosofie de proastă calitate. Și apoi, cum să nu-i răspunzi acestui traducător al lui Șalom Alehem : de ce să nu fii evreu ?

Ce este un evreu ? În orice caz, este un produs al epocii moderne, al perioadei care, începând din secolul al XV-lea cu Renașterea, își atinge apogeul în secolul al XIX-lea. În 70 d.Hr., numărul evreilor era de patru milioane și jumătate. El a atins punctul cel mai de jos la sfârșitul Evului Mediu : un milion și jumătate, ca să treacă la două milioane și jumătate în secolul al XVIII-lea și la zece milioane și jumătate în 1900<sup>1</sup>. Ca urmare a măsurilor medievale pe care secolul XX se grăbește să le ia, cifrele indică o nouă și treptată scădere<sup>2</sup>. Interpretarea acestei statistici atât de clare nu poate fi decât una singură : prelungirea Evului Mediu ar fi făcut inevitabil să dispară în aceeași prăpastie, alături de elementele civilizației europene, și ultimele rămășițe ale populației evreiești. Evreii n-au trăit Evul Mediu, ci l-au pătimit. Ei nu sunt deasupra vremurilor, ci trăiesc în lumi bine definite și dispar odată cu ele. Așa s-a întâmplat cu importante ramuri ale iudaismului în Persia, în China și în tot nordul Africii. Cei 16 milioane de evrei din ziua de azi nu sunt rezultatul persistenței metafizice a unui popor antic, ci consecința directă a condițiilor de viață din societatea liberală a secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea.

Dacă e inutil să ne întrebăm ce este un evreu, în schimb am putea, și nu numai cu ritul informativ, să stabilim cine este evreu și cine nu. Calitatea de evreu este atribuită sau contestată după criteriile cele mai fanteziste. Totuși, o demarcație

---

1. V. Arthur Ruppin, *Les Juifs dans le monde moderne*, Paris, Payot, 1934, pp. 28 și 77.

2. Care le provoacă o bucurie nejustificată antisemiților. Ei uită că, de fapt, cazul evreilor nu este decât unul dintre aspectele scăderii generale a populației europene.

démarcation nette sépare néanmoins les Juifs des non-Juifs. Sont Juifs ceux qui n'ont rien fait pour se détacher du Judaïsme. Ceux qui gardent des rapports spirituels ou de fait avec la religion juive. Ne le sont pas : les convertis à d'autres religions. M. de la Palisse aurait dit, et bien dit d'ailleurs : il n'y a que les Juifs qui soient Juifs. Ce qui n'est plus une vérité de la Palisse, mais n'en demeure pas moins une incontestable vérité, c'est qu'il n'y a pas divers degrés de Judaïsme. Il peut y en avoir des catégories, non des degrés. De la sorte, le Juif philanthrope n'est pas plus Juif qu'un autre. Les positivistes encore moins. Quant aux prétentions des renégats de fait ou des athées à la conduite des affaires juives, elles sont scandaleuses. Quoiqu'ils soient de mauvais Juifs, ils restent malgré tout Juifs. Car il n'y a pas de moitiés ou de quarts de Juif. Et la classification qualitative n'appartient nullement aux politiciens profiteurs de la société juive. On peut être Juif ou ne pas l'être. On peut être bon ou mauvais Juif. On n'est pas plus ou moins Juif. Le sentiment nous imposerait à contester le titre de Juifs à ceux d'entré eux qui ont adopté l'athéisme, le positivisme, le socialisme, à ceux qui se cachent d'être Juifs. La raison nous impose de reconnaître la réalité : qu'ils sont Juifs. Tout en nous permettant d'affirmer que le haut du pavé ne leur appartient pas.

## *2. Qu'il n'y à pas de Problème Juif*

On a beaucoup écrit sur ce prétendu problème juif. Il a fait couler des flots d'encre. Les antisémites ont eu ici un de leur plus beaux succès, d'autant plus appréciable qu'il fut d'ordre purement moral. En effet, le complexe d'infériorité que la persécution a réussi d'infiltrer aux Juifs est de beaucoup moins important car il est dû aux pressions purement matérielles. Mais d'avoir réussi à convaincre les Juifs qu'il existe un

clară îi separă pe evrei de neevrei. Sunt evrei cei care n-au făcut nimic ca să se desprindă de iudaism. Cei care păstrează relații spirituale sau de fapt cu religia evreiască. Nu sunt evrei cei care s-au convertit la alte religii. Dl de La Palisse\* ar fi zis (și de altminteri ar fi zis bine) : evrei sunt doar evreii. Faptul că nu există diferite grade de iudaism nu mai e însă un adevăr de-al lui La Palisse, deși rămâne un adevăr incontestabil. Pot exista categorii în sânul iudaismului, nu și grade. În felul acesta, evreul filantrop nu e mai evreu decât altul. Iar pozitivistii, cu atât mai puțin. Cât despre pretențiile renegaților de fapt sau ale ateilor care diriguiesc treburile evreilor, ele sunt scandaloase. Deși nu sunt buni evrei, aceștia rămân totuși evrei. Fiindcă nu există evrei numai pe un sfert ori pe jumătate. Iar clasificarea calitativă nu le aparține câtuși de puțin politicienilor profitori ai societății evreiești. Poți să fii evreu sau nu. Poți să fii sau nu un bun evreu. Dar nu ești evreu într-o măsură mai mare sau mai mică. Sentimentul ne-ar impune să le contestăm titlul de evreu aceloră dintre ei care au adoptat ateismul, pozitivismul, socialismul, aceloră care ascund că sunt evrei. Rațiunea ne impune să recunoaștem însă realitatea : aceea că sunt evrei. Și ne permite totodată să afirmăm că locul de frunte nu le aparține.

## 2. Despre faptul că Problema evreiască nu există

S-a scris mult despre această pretinsă problemă evreiască. Ea a făcut să curgă râuri de cerneală. Antisemiții au obținut aici

---

\* Jacques al II-lea de Chabannes sau Jacques de La Palisse (1470-1525), mareșal francez de la al cărui nume a fost derivat cuvântul *lapalissadă* (fr. *lapalissade*), care este un truism, o afirmație ridicolă ce exprimă o evidență.

problème juif, sans avoir jamais pu indiquer la trace la plus faible de son existence, sans avoir jamais montré en quoi il consiste, c'est à coup sûr un résultat nullement négligeable. Voilà les Juifs à la poursuite de la solution d'un problème qui n'existe pas, engagés sans fin dans des controverses inextricables.

Ce qui distingue le démagogue du réformateur sérieux, c'est, dit Prévost-Paradol, que le premier pose toujours Un Problème, une unique question immense, qui comprend tout et veut tout changer. Le second indique telle réforme relative à tel point précis<sup>1</sup>. De même, disait Gambetta, il n'y a pas de Problème social, il n'y a que des problèmes sociaux.

Le Problème juif, lui non plus, n'existe pas. Il existe certains problèmes juifs. Ceci est vrai, tant en ce qui concerne les rapports entre Juifs et Chrétiens qu'en regard de l'intérieur de la communauté juive. Dans diverses questions importantes, les Juifs sont intéressés. Comme ils le sont dans le grand problème antisémite qui, lui, est réel, mais qui n'est pas un problème juif. C'est un problème extérieur au Judaïsme, mais pourtant le seul qui ne soit pas une fantaisie, vraiment grave et important.

---

1. A. Prévost-Paradol, *La France nouvelle*, 1868, pp. 367-369.

unul dintre cele mai frumoase succese ale lor, cu atât mai apreciabil cu cât a fost de ordin pur moral. Într-adevăr, complexul de inferioritate pe care persecuția a reușit să-l inculce evreilor este mult mai puțin important, deoarece se datorează presiunilor pur materiale. Dar să reușești să-i convingi pe evrei că există o problemă evreiască, fără să fi putut indica vreodată nici cea mai vagă urmă a existenței sale, fără să fi arătat vreodată în ce constă ea, este cu siguranță un rezultat deloc neglijabil. Iată-i pe evrei în căutarea soluției la o problemă care nu există, prinși pe veci în controverse fără ieșire.

Ceea ce-l distinge pe demagog de reformatorul serios, spune Prévost-Paradol\*, este faptul că primul pune întotdeauna O Problemă, o unică și imensă chestiune, care cuprinde totul și vrea să schimbe totul. Al doilea indică o anumită reformă care se referă la un lucru precis<sup>1</sup>. Tot așa, spunea Gambetta, nu există o Problemă socială, ci doar probleme sociale.

Nici Problema evreiască nu există. Există în schimb anumite probleme evreiești. Lucrul acesta e adevărat atât în ceea ce privește relațiile dintre evrei și creștini, cât și vizavi de interiorul comunității evreiești. Evreii sunt implicați în diverse chestiuni importante. Cum sunt și în marea problemă antisemită, care este adevărată, dar care nu este o problemă evreiască. Este o problemă exterioară iudaismului și totuși singura care nu e o fantezie, singura care e cu adevărat gravă și importantă.

---

\* Lucien-Anatole Prévost-Paradol (1829-1870), jurnalist și eseist francez. Autor al lucrărilor: *Essais de politique et de littérature* (3 vol., 1859-1866), *Essais sur les mentalités françaises* (1864) și *La France nouvelle* (1868 – opera sa principală). Este cunoscut și ca profetul tragediei secolului XX, întrucât a anticipat al Treilea Reich.

1. A. Prévost-Paradol, *La France nouvelle*, 1868, pp. 367-369.